

Տարեկան 10 րուբլի, վեց ամիսը 6 րուբլի, երեք ամիսը 3 ր. 50 կ., ամիսը 1 ր. 50 կ., հատուկ 5 կոպեկ:

Խմբագրությունը գտնվում է Տաշազե, Բեդառնի «Нор-Дар» կամ Tiflis, Rédaction «Nor-Dar».

Խմբագրությունը բաց է ամեն օր (բացի տոհմի օրերից) ժամը 9-ից մինչև 2-ը: Նախադրությունները ընդունվում են ամեն չեղանակով: Նախադրությունները ընդունվում են 2 կ., չեղանակով համար կրկնապատկելով:

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԻՒՄԻ ՓՈԽԱՆՈՐԴԻՆ Ի տեղեկություն ընդհանրությունն լայնում է, որ հանգուցեալ

ԳՐԱՖՄԱՔԱՅԵԼ ՏԱՐԻՆԵԱՆ ԼՈՒՈՒՍԵ-ԼԻՔԵԱՆՑԻ

Մարմինը Անդրկովկասեան երկաթուղու արտակարգ գնացքով Թիֆլիս կը հասնի ԵՐԵՎԱՆԻ, ՓԵՏՐՎԱՐԻ 7-ին, ԱՌԱՍՏԵԱՆ 9 ժԱՄԱՆ:

Յուզարկաւորութեան հանդէսը երկաթուղու կայարանից դէպի Վանքի Աւագ եկեղեցին տեղի կունենայ հետեւեալ կարգով—Բուլվարնայա փողոց, Ելիսաւէտիենեան փողոցի մի մասը, Սադոփայա, Միխայիլովսկայա փողոցները, Միքայելեան կամուրջ, Վանքի փողոց և Վանքի տաճարը:

Չանաջան վարչութիւնները, հաստատութիւնները և հասարակութիւնները պալ. պատգամաւորները, հանգուցեալի դադարի վրայ պակսի դնելու լանձնարարութիւն ստացողները հրաւիրուած են իշխել օրուայ ժամը 9-ին երկաթուղու կայարանը:

Երկաթուղու կայարանը մուտք ունին միմիայն հանգուցեալի ազգականները, հոգևորականութիւնը, զինուորական և ոչ-զինուորական աստիճանաւորները, Թիֆլիսի քաղաքային խորհրդի իրաւասունները, պատգամաւորութիւնների անդամները, մամուլի ներկայացուցիչները:

3-1

ԲՈՎԱՆԳԻՐՆԵՐ

Առ ու ցնորդ ողորդ. — Նախատեսարար-մար խորհրդատու թիւները Բ:

«Նոր-Երեւան»-ի հեռագրի քննարկ:

Քրտնի կոչում. — Լուրեր: Վրացական-ասիական նախախնայ:

Թիֆլիսի կոչում թիւները. — Ախալ-ցիսայ:

Քաղաքական. — Երեւանից Բուլ-գոյթի վախճանը:

Սեպտեմբերի 1-ին:

Յայտարարութիւններ:

Թիֆլիս, 6 փետրվարի 1889

ՆԱԽԱԳԻՐՆԵՐ ԽՈՐՀՐԴԱՆ

ԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բ.

Այն մամուլը, որ ղեկավարուած է ամբողջի տրամադրութիւնով, նա գործ է դնում ամբողջի դատելու եղանակը: Մեր խորհրդատուութիւն-ների առաջին առաջնորդողութեան ասացինք, որ մեր մամուլի մէջ կամ՝ աւելի ուղիղն ասած, ամբող-խի տրամադրութիւնով ղեկավար-ւուող մամուլի մէջ եթէ մէկին զովում են՝ մինչև երկինքն են տանում նրան, իսկ եթէ ստորաց-նում են՝ մինչև տարտարոսներն են իջեցնում նրան: Այդ նկատում ենք մենք հանգուցեալ Րաֆֆիի և Ղազարոս Աղայեանցի վերաբե-րութեամբ: Ի հարկէ մամուլի մէջ յայտնուող այդ չարիքի առաջն տուելու զօրաւոր միջոցը բանա-ւոր կրիտիկան պէտք է լինէր: Բայց ուր է դա... դա գործութիւն չունի, դա փոխարէն աչքի է ընկնում մամուլի այն խոշոր պա-կասութիւնը և միանգամայն ան-միտ և ողբերկ վարմունքը: մէկի գոր-ծը, զրական աշխատութիւնը կամ հասարակական գործունէութիւնը շփոթում են նրա անձնաւորու-թեան հետ: Կարելի է միթէ մա-մուլի այդպիսի վարմունքից մի բան, մի օգտուէտ բան ստանալ:

այդպէս վարուող մամուլը կարող է միթէ արգար լինել, քանի որ երկու բանի մասին միասին, մի-մեանից հետ շփոթելով է խօսում գործի և գործիչի անձնաւորու-թեան վրայ, այն ինչ գործը հրա-պարակի վրայ է գրած, իսկ անձ-նաւորութիւնը իւր բնաւորու-թեամբ, իւր մասնաւոր արարք-ներով ծածկուած է, հրապարակի վրայ չէ գրուած:

Մի բանաստեղծի գրած ոտանա-ւորը այլ բան է, նրա անձնաւոր-ւութիւնը, նրա բնաւորութիւնը, նրա մասնաւոր գործերը այլ բա-նքեր են: Ոտանաւորը լաւ ես գրա-նում թէ վատ, այդ քո բանն է: Բայց այդ ոտանաւորը հրապարա-կի վրայ գրած է և ընթերցողը միջոց ունի ոտանաւորը կարգա-լու և դատելու, թէ՛ սրբան ուղիղ են քո դատողութիւնը: Բայց երբ դու այդ ոտանաւորի մասին խօ-սելիս գտնում ես, որ բանաստեղ-ծը վատ մարդ է, վախկոտ է, ար-բեցող է կամ թէ՛ ազնիւ է, երկ-նային հրեշտակ է... ասացէք խնդրեմ, ընթերցողը չէ ճանաչում բանաստեղծին. նրա հետ չէ ապ-րած, նրա հետ գործ չէ ունեցած, նրա անձնաւորութիւնը, նրա բնա-ւորութիւնը, իրեն մի անհատի ներքին կեանքը՝ նրա համար մի անյայտ աշխարհ է: արդ ընթեր-ցողը, ասացէք խնդրեմ, ինչպէս պէտք է իմանայ, որ քո ասածը ճշմարտութիւն է: Պէտք է հա-ւատայ քո խօսքերին, այնպէս չէ: Այո, պէտք է հաւատայ, որպէս զի դու այդ հաւատը ի չարը գործ գնես և դու—ի չարն ես գործ գնում: Հարկաւոր է, քո հաշիւն պահանջում է, որ այս ինչ հեղի-նակի երկը կամ գործիչի գործը, թէկուզ երկը միջակ բան լինի,

գործը հասարակ, դովես, ցոյց տա, որ մեծ բան է, այն ժամա-նակ պէտք է որ հեղինակի, գոր-ծիչի անձնաւորութիւնն էլ եր-կինք բարձրացնես, որպէս զի հե-ղինակի երկը, գործիչի գործը մեծ բան երեւայ ընթերցողին: Կրա հա-կառակ, եթէ կամենում ես, որ այս ինչ հեղինակի երկը կամ այն ինչ գործիչի կատարած գործը, թէկուզ երկը նշանաւոր բան լինի և գոր-ծը մեծ, ստորացնես, վաքրացնես, մոռացնել տաս, այն ժամանակ դու աշխատում ես հեղինակի, գործիչի անձնաւորութիւնը ցե-խոտել, նրանց դուրս ես բերում իրեն վատ, զարշնի մարդիկ, նը-րանց վերագրում ես հազար ու մի պակասութիւններ: Անձնաւոր-ւութեան և անձնական յատկու-թիւնների և մասնաւոր արարք-ների մասին խօսելու չէ՛ որ ա-զատ ասարեք ունես, որովհետեւ, ինչպէս վերն ասացինք, հեղինա-կի, գործիչի անձնաւորութիւնը իւր բնաւորութեամբ, իւր լաւ և պակաս կողմերով, իւր մասնաւոր կեանքով ծածկուած է մնում ընդհանրից, շատ քիչերն են կարող տեսնել զրանց իրեն անձնաւորութիւն-ներ, դիտել գրանց անհատական, ընտանեկան մասնաւոր կեանքը: Բայց աւելի քիչերն կարող են ճանաչել նրանց բնաւորութիւնը, նրանց ընտիր և պակաս կողմերը, որովհետեւ դա համար հարկաւոր է դրանց հետ մօտիկ յարաբերու-թեան մէջ լինել, գործ ունենալ գրանց հետ և դիտելու ընդունակ լինել:

Բայց ինչ փոյթ այն մամուլին, որ ամբողջ տրամադրութիւնով է ղեկավարուած և նրա դատողու-թեան եղանակով դատում:

Մամուլի այդ դրութիւնից է, որ այսօր կարելի է լինում գրել մէկի մասին այսպէս. «...նա յայտ-նում էր իւր անխաղախ մտքերը իրեն յատուկ անկեղծութեամբ, իսկ մի ուրիշի մասին այսպէս. «...նա իւր խաղախ մտքերը յայտնում էր նեղութեամբ և ալլն»: Բայց թէ ինչ փաստի վրայ հիմնած կարելի լինում ա-սել, որ սրա մտքերը անխաղա-խ են, իսկ միւսինը՝ խաղախ—այդ չէ յայտնուած: Եւ նա, որ ցորենը կորեկից զանազանելու ընդունա-կութիւն չունի, յանդգնում է ստեղծագործութեան հրաշալիքի՝ մարդու հոգու խորքերը մտնել և գտնել, որ սրա խօսքերը անխա-ղախ են, իսկ միւսինը՝ խաղախ... Բայց միթէ զարգացած, բարե-կիրթ, նուրբ ճաշակի տէր հրա-պարակախօսը իրեն թոյլ կը տալ այդպիսի մի վարմունք, միթէ լուրջ մամուլը կը շփոթէ հրա-

պարակի վրայ գրած գործը ընդ-հանրից ծածկուած գործիչի անձ-նաւորութեան հետ: Ո՛չ, այդ հա-րելի բան չէ, այդ ընդունուած չէ:

Հասարակական գործիչի, հրա-պարակախօսի, բանաստեղծի, վի-պասանի գործը քննութեան առ-նելու ժամանակ, միմիայն այն ժամանակ թոյլ է տրուած և կա-րելի է դրանց անձնական մասին խօսել, երբ անձնական այնպէս կապուած է գործի հետ, որ գոր-ծը պարզելու համար անկարելի է, որ անձնականի մասին չխօսուի: Այսպէս օրինակ, կարելի չէ մի հոգեկան հիւանդ բանաստեղծի ոտանաւորների մասին խօսել, ի նկատի չառնելով նրա հոգեկան հիւանդութիւնը: Բայց անձնաւոր-ւութեան մասին խօսել, այն էլ ստելով, զրպարտելով, վատարա-նելով, որպէս զի գործը խորտա-կուի և հասարակութեան առաջ հեղինակութիւնն ընկնի, դա պա-տուաւոր, լուրջ մամուլի գործ չէ: Ի՞նչ զարգացար մեր մամուլի մի մասը և անուն ստացած հե-ղինակներն անգամ մեծ եռանդ են ցոյց տալիս գործը անձնաւոր-ւութեան հետ շփոթելու ասպարի-զում և, մեծ մասամբ, անձնա-ւորութիւնը ստորացնելու և գոր-ծը վայր գլորելու նպատակով:

Այդ վարմունքը ունի և այն վատ հետեւեալը, որ այսօր ըն-թերցող հասարակութեան, ժողո-վրդի առաջ մեր գրողները, մեր վիպասանները գրուած չեն իրենց հատանելի որոշ շրջանակում, որ-պէս զի կարելի լինի, գտնէ մօտա-ւորապէս, իմանալ այս ինչ գրողի, այս ինչ վիպասանի արժանա-ւորութեան չափը և միւսներին հետ համեմատած իւրաքանչիւրի բըռ-նած տեղը: Այսպէս, ընթերցողը կը տեսնէ, որ երկու գրողներ, ինչ-պէս Րաֆֆի և Ղազարոս Աղա-յեանց, լաւ են, սաղանդներ են այն թերթերի համար, որոնց նը-րանք կաշխատակցեն, նոյն թեր-թերը նրանց մինչև անգամ ան-ընդունակ կը գտնեն, երբ դրանք կը դադարեն իրենց աշխատակցե-լուց կամ քանի որ չեն աշխա-տակցում:

Ընթերցողը նոյնպէս դիտած կը լինի, որ ուրիշ թերթեր ոչ թէ միայն «Նոր-Երեւան»-ին աշխատում են մոռացութեան տալ, այլ և նրա աշխատակիցներին, թէկուզ այդ աշխատակիցները մէջ լինին և շնորհքով, տաղանդաւոր վիպա-սաններ, գրողներ, այնու ամենայ-նիւ դրանց էլ որքան հնարէ այն-պէս են ձևացնում, որպէս թէ գո-լութիւն չունենալին դրանք:

Այդպէս վարուել կարող չէ «Նոր-

Երեւան»-ը. նա, երբ առիթ կալ, կը ցոյց տալ լաւը, ճշմարտութիւնը, եթէ այդ լաւը, եթէ այդ ճշմար-տութիւնը գտնում է նա հակա-ռակ բանակի մէջ, իրեն օտար, մինչև անգամ թշնամի գրողներ չէ:

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

«ՆՈՐ-ԴԱՐ»-Ի

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱՅԻՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԻՑ

1.05.90, 4 փետր. — Մինչև այժմ տեղիս մամուլը շատ քիչ ուշադրութիւն է դաձնում ազա-նական սահմանի վրայ պատահած դէպքերի վրայ: «Standard»-ը ո-չինչ առիթ չէ տեսնում ազանա-կան կամ ռուսական նախաձեռնու-թեամբ թշնամական գործառնու-թիւններ սկսելու, սակայն, ուշա-դրութիւն է դարձնում ռուսա-ազանական սահմանի անապահովու-թեան վրայ և ցոյց է տալիս, որ անհրաժեշտ է Անդրկովկաս տարածա-գոտուի ամեն տեսակ զիպուսանե-րի համար:

ՊԵՏ. — Այստեղ կրկին անկար-գութիւններ ծագեցան, որոնց մասնակից են և մի քանի պատ-գամաւորներ: Փողոցները գործելով բռնուած են: Նախաձեռնուած ազգայնացիա է լինում Տիստայի դէմ:

ՊԼԻՂ. — Հասարակապետութեան նախագահը դժուար կացութեան մէջ է ընկել միմիայնութիւն կազ-մելու վերաբերմամբ: Առում են, որ այժմ կարող է միայն ցուցա-հանգէսի միմիայնութիւն կազմել, որը պատգամաւորների ժողովն արձակող միմիայնութիւն կը գառ-նայ: Նոյն ինքն պատգամաւորնե-րի ժողովի կազմութիւնը ոչնչացման դատարարութեամբ է համարուած իւր ձայնաւորութեան անհետեւողա-նութեամբ: Խօսում են միմիայ-նական մի կազմութեան մասին, որին կը մասնակցեն Մէլինը, Վայրէկը, Բուստոն, Փլուրանը, Սէն, Բուլիէն, Բարդու, Սօսիէն և Բիկարը: Արմատական լրագիր-ներն առում են, որ Փլուկէն պա-տեհականների կողմից պաշտօնակի լինելուց յետոյ, այլ ևս անհնար է հասարակապետական ոյթերի հա-մախմբութիւնը: Պաշտօնակալուն օրդանները կարծում են, որ ներ-կայումս քան երբ և իցէ անհրա-ժեշտ է արձակել պատգամաւոր-ների ժողովը, որովհետեւ ոչինչ նշանակութիւն չունի այլ ևս:

ՊԵՏ. — Երեւուայ անկարգու-թիւնները նախընթացներից ծանր էին, որի միջոցին մինչև ան-գամ յափշտակութիւններ էին լի-նում: — պատահեցան իտալիներ, ո-րոնց միջոցին բաւական մարդիկ վերաւորուցան, որոնցից մի քա-նիւր մահացու: Անկարգութիւն-ներին մասնակցողներից 20-ին դա-տարանն այսօր յափշտակութեան և բռնաբարութեան համար 2 ամ-սից մինչև 1 1/2 տարուայ լսան-տարկութեան դատապարտեց: Կա-ռավարութիւնն որոշեց խիստ միջոցներ գործ գնել սխտե-մատիքաւոր անկարգութիւններ բարձրացնելու դէմ և սպառ-նում է, որ կայուն ու պլանաւոր

Միշտ հետևում հրատարակող «Ne-
te Nachrichten» թերթը սնդղում է,
իրը թէ հարուստի ձեռքը եղելով
հազարդեկուս Լապպի ասկոյի ան-
կամ է, որ պրինցն անձնասպանու-
թյան գործի քարենթա Մարիա Վելչ-
հուս միաժամանակ Բարոնուս Մա-
վելչելսի երեքշաբթի առաւօտեան
քարեկանոսէի գրաֆոսէի Լարելի
զուրա է գալիս սնդից մի քանի ան-
ժեշտ բանիւր գնելու պատրասակոյի
ճառանդոյի հրապարակում նա կար-
նում է համոզել գրաֆոսէում ամեն
տիւ միազգային իսկ ինքը կտա՞յ
զոհող զուրա է գալիս և հանդիպե-
լապաժառանցի լէլլ-կոտպան Բլ-
ֆելին, որ կանխօրէն պայմանաւոր-
ապատմ էր նրան և կտալով Վե-
լչի ուղիորդում է Մելչելիկոյ Թագ-
ուսուհ Բուզօֆը, ճանապարհին նր-
ապատկազմին նստաւ կտա՞յ մէջ,
ընկաի կողքին: Այնուհետև նրանք յ-
նի կերպով կհան Մելչելիկոյ և, բա-
րեւթիւն, շատ ուրախ ժամանակ
կաղցրին երկու որ, երկուշաբթի և և
շաբթի, գրաֆ Բայլօսի և պրինց
բուլլի բնիկանցիւթիւսում: Չորեք-
թի առաւօտեան թագաժառանգին
բարօնաւոյն միւսժ գտան ննքա՞յ
Նրկուսի մահն էլ հրաձից զործիւր
եղել և այն վայրկեանարար: Այն եւ
գրոթիւնը, թէ բարօնաւոր նախ
նել է պրինցին և ցնտը իրեն—ան-
է երևում է, որքան կարելի է զա-
նա պրինցից առաջ է մտել: Իսկ
լուրը, թէ թագաժառանգը նախ
անձնասպանութիւն գործելը ծաղի-
լով զարդարել է Մարիա Վելչելայի
կը—անհատապի է: Ճշմարիտն ա-
որ չորեքշաբթի առաւօտեան նրան
ուսժ գտան կողք կողքի: Ակրկոյն
լորն էլ այնքան չլիթուեցան, որ մ-
անգալ ապրիլին էլ չտանկեցին, որ
բոնէկաի դիակը զուրա տանեն թ-

ժառանգի նմանակները: Նմանակները
հարկերը բոլորովին արժեք չունեն
էին, որովհետև ամբողջ գինը մնաց
բարեի նամակներ էր գրում պրինցը:
Մարիա Վելյուրայի մարմինը տարան մո-
տիկ Վարանգինեան ա. Խաչ վանքը և
լուսեղան հողին յանձնեցին: Այն լուրը
թէ նրան յետոյ կրկին հանել են գերեզ-
մանից, ինչպէս հաւատացնում են, ճիշդ
չէ:

Հարաւային-գերմանական մի լրագիր
իր արխիւոսի արխիւին բարձր չորանից
տալացած տեղեկութիւնները միայն հիմ-
նուած, պատմութիւն է հետեւեալը: Վելյուր-
այի տեղեկութիւնները իրականում պատմութիւն
յայտնի եղաւ ուրախ, երբ լուր տա-
ցուեց, թէ չորանից բարձրեալ Մարիա
Վելյուրայի անհետացել է Վելյուրայի և
նոյնպէս անհետացանք իրեն և գործելը
Հաւատարմացնում էին, որ իրեն թէ բա-
րձրեալ կենդանութիւն է եղել թագաւոր-
անոցի հետ Վելյուրայից: Սակայն այս
ենթադրութիւնն ուղիղ չէր: Ներկայու-
միս Վելյուրայից հաւատարմութիւնն
ներ են տալիս: Պատմութիւն ինչպէս
Վելյուրայի, նոյնպէս և Պետի արխիւոսի
բաւ չորանից յայտնի էր, որ թա-
գաւորանոց Ռուդոլֆը վաղուց մտերմա-
կան յարաբերութիւնն ունէր բարձրեալ
Վելյուրայի հետ, բայց այդ հանգաման-
քին մի առանձին նշանակութիւն չէին
տալիս: Բարձրեալ Վելյուրայի արխիւոսի-
րաւ չորանից ամենաառաջին գեղեցի-
կութիւնները մինչ էր Վելյուրայի տունն
իսկայէն պարտական չորանից չէր
պատկանում, բայց երկու քայլերի ետե-
ւից խիստ ընկած էին Վելյուրայի երի-
տասնորդ արխիւոսի տանը: Ժամանակից
ընկած էին բարձրեալ Ռուրայի ետեւից
Նրա ետեւից, ի միջիւն այդ, խիստ ըն-
կած էր էրցինցից: Մարիա Պետի-
գայի եղբայր: Բարձրեալ Վելյուրայի
հայտն էր վերաբերում զգալի ուրիշնե-
րը հենց այն օրը, երբ իւր վրայ էր
դարձրել թագաւորանոցի ուղարկու-
թիւնը: Նոյնպէս տուած են, բարձրեալ
և պրինց Ռուդոլֆի միմեանց մտանա-
լու առաջին քայլի արդէ է բարձրեալ
Մարիան և նրա մի քանի ընկերակիցնե-
րը: Թագաւորանոցն, ինչպէս երևում է,
առհասարակ ժամանակագրութիւն և վաղանց
յարաբերութիւն էր համարում իւր այդ
կապերը, մինչև իսկ բարձրեալ խիստ
լրջօրէն էր վերաբերում զգալի իւր սե-
րը և ամեն կերպ այնատու էր պրին-
ցին կապել իւր հետ: Ասում են, որ
թագաւորանոցը, որին այս յարաբերու-
թիւնն արդէն ծանձրացրել էր, ուղարկ-
ել էր բոլորովին հետանալ բար: Վելյուր-
այի, իսկ բարձրեալը, ընդհանրապէս
միայն առիթ էր գնալու նրան մոտե-
նալու: Այսպէս եղաւ և Վելյուրայից
վերջին օրը: Պատմութիւնն միջոցին: Թա-
գաւորանոցը երկուշաբթի առաւօտեան
գնաց Վելյուրայի, նոյն օրը երեկոյան
գնում է և բարձրեալը: Շատ կարելի է,
որ այդ միջոցին պրինցը ցանկացած
լինի վերջնականապէս բաժանուել նրա-
նից և մերժած լինի նրան ընդունելու:
Հաւատարմութիւն յայտնի է, որ բարձրեա-
լը նոյն օրը և եթ ստիպուած էր Վել-
յուրայից հետանալու: Նա գնում է
Բարձրեալի մօտից: Հելլենիստից զիւղը
ուր գնում է Վարանգինեան հաշտա-
ւոր ա. Խաչ վանքը, ինչպէս է ամեն-
գի հիւրանոցում և գիւղերը կենդանութիւն
լինում: Իսկ յայտնի չէ, թէ թուական-
բան է նա, թէ ամբողջականութիւն
նուր: Նոյն օրը Վելյուրայից տալիս
է նրա անհետան լուրը և մեծ իրաւան-
ցում է ամբողջականում նրա ստիպանքների
և բարեկամների մէջ: Նորաւոր բար-
նէտի ետեւից ընկած օրը: Սակայն, որ
ուր մինչ այդ էլ նախանձով էին նա-
յում և չէին հաւատում թագաւորանոցի
վարձարը, նրանց դժգոհութիւնը մա-

նաւանց աւելի ևս ստիպանք, երբ թա-
գաւորանոցը սկսած չափ տանութեամբ
վերաբերուել զգալի բարձրեալը: Այդ և
վերաբարձրեալ մի քանիսի մէջ օրնա-
սական միտք յայտնաւոր: Թագաւորանոցից
բարձրեալ իրեն պահանջելու իւր վար-
մանը համար, որի պատճառով բար-
նէտ Վելյուրայի անհետացանք իրեն էր
գործել: Ասում են, որ իրեն թէ մի
քանի երիտասարդներ, նոյն իսկ երե-
ւարթի օրը գնում են Վելյուրայից և
միայն յարձակում են գործում թագա-
ւորանոցի վրայ: Թագաւորանոցը այս
անսպաս յարձակման վրայ չուարած,
սկսում է միայնակ պաշտպանուել: Նոյն
սակ կուգէ, որ այս սարսափելի ար-
կածի մանրամասնութիւնները չէին
պարզուելու: Նոյնպէս յայտնի չէ, թէ
պրինցն ինչպէս անցկացրեց զգալի:
Նոյն էլ որ լինի, չորանից արդէն
նա ամենին չէրեաց և հիտեց սպա-
սաւորների հետ: Սենկապանը, ճշմա-
րիտ է, ուղարկ էր նրան զարթեցնել,
որովհետև որսի ժամանակն էր արդէն,
բայց սենկապը գոց էր: Կարծում են,
որ բարձրեալ Վելյուրայի մահուան վրէժ-
անդի երիտասարդներն այնպիսի վիրա-
ւորանք էին հասցրել թագաւորանոցին,
որ նա անհնար համարեց այդ եւս սպ-
րել և վճռեց կենդանութիւնը:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գ ու չ ա կ ու թ ի ռ ն. — Գերմանիա-
յում մի նոր խօսարարութիւն է յայտ-
նուել: Այդ Գորբը Նելլըրը անունով
մի գովարտ է, որ ներկայ տարուց հա-
մար հետեւեալ գուշակութիւնն է անում:
Եղանակի վերաբերմամբ նա գուշա-
կում է—գործարարի գարուն, կիկիւ և
հոգեւոր ամառ: Զոր աշուն և խիստ
ձմեռ. փետրվարի 9-ը, 10-ը և 13-ը
ամենալաւ օրերը կը լինին տարուայ
մէջ: Երեւելի գուշակութիւնամբ արե-
մաւորում այս տարի մեծ արեւնեղու-
թիւն պիտի լինի: Երեւելի մահը
խճճուելով պիտի առաջանան և անդի-
միտան մի գործը պետութիւն պատե-
րապէս պիտի յայտնէ: Գերմանիայի
սակայն Գերմանիան պիտի յայտնի
հանդիսանայ: Գերմանիայում պարսիկ
գուշակութիւնների վրայ ուղարկութիւն
են դարձում, որովհետև Երեւելը 1887
թ. յունվարին գուշակել էր, որ երկու
կայսրերն պիտի վախճանին:

Պ ար ի ղ ի ա չ ի ա ռ ճ ա ճ ա ղ ի ա ռ.
— Մեր 1889 թ. Պարբերական
աշխարհահանդէսին մասնակցութիւն
ցուցակից երևում է, որ աշխարհահանդէ-
սին պիտի մասնակցի Մեծ-Բրիտանիայի
կողմից մի մասնաւոր կոմիտէ՝ առ-
անց կառավարութեան կողմից օժան-
դակութիւն տալու, այլ ապահո-
վուած է աշխարհահանդէսին մասնակ-
ցողների կողմից 1 1/2 միլիոն ֆրանկով:
Բելգիայի կողմից — մասնաւոր կոմի-
տէ՝ կառավարութեան կողմից ար-
բում 600,000 ֆրանկ նպատակով: Սպա-
նիայի կողմից — կոմիտէ 500,000 ֆր.
նպատակով: Զուիցերլանդի կողմից — կա-
ռավարութեան յանձնարարութիւն 450,000 ֆր.
նպատակով: Րումինիայի կողմից — մա-
սնաւոր կոմիտէ 200,000 ֆր. նպա-
տակով: Նորվեգիայի կողմից — պաշտոնա-
կան մասնակցութիւն 140,000 ֆր. նպա-
տակով: Դանիայի կողմից — մասնաւոր կո-
միտէ 140,000 ֆր. նպատակով: Պոր-
տուգալիայի կողմից — մասնաւոր կոմի-
տէ 137,000 ֆր. նպատակով: Օւկրա-
ինան և սերբիական կառավարութիւն-
ները զիս ճիւղ նպատակ չափը:
Ռուսիայի, Բուլղարի, Աւստրիա-Ուն-
գարիայի, Նիդերլանդիայի և Լիւկսեմ-
բուրգի կողմից պիտի մասնակցեն մա-
սնաւոր կոմիտէներ՝ առանց որ և է օ-
ժանդակութեան: Աշխարհահանդէսին ա-
մենին պիտի մասնակցեն Իւրանիան,
Եթովպիան, Թուրքիան, Չինացիներն:

Պարբերական ամսական կանգնեց-
րած է Ժամանակի Րուսոյի արձանը: Ար-
ձանը յիշել է Երեւելը, 2 1/2 միլիոն է,
պրինցի Փրինցիպի զգալի բարձրեալ-
թիւն է արտոյայտում:

Մտերմութիւն Նապոլեոն երկրա-
յորդ եղաւ:

Մանուկը տուած արդիւնքն, պոս-
տային նախախնայից և պոստային
ժառանգների համարձակութեան միջադ-
րային ցուցանակն է բացում:

Ներդրում եղած կողմերի թի-
ւը հասնում է մինչև 300,000-ի:

Լեհացի յայտնի գրող Կրասնի-
մաշից յետոյ մնացել է 92,000 ր. առ-
ձեռն գումար, պատկերների ժողովածու
և մի գրադարան, որի մէջ 40,000 հա-
տոր գիրք կայ և բառարան թուով ձե-
ռագիր:

Մի երիտասարդ այրի կին, Մա-
րիտա Լեռնէ անունով, կամենում էր
կրկին ամուսնանալ: Պատկի նախընտրու-
յունը նա տեսնում է մի տուփ՝ մէջը
քաղցրեղեններով լիքը: Ներկայ եղանե-
րը ուսում են քաղցրեղենի և միտում:
մի ապիլ թուանորում է եղել քաղց-
րեղենը: Քննութիւնից երևում է, որ
տուփ ուղարկողը մի պարսն է, որին
Մարիտան մերժել էր հետն ամուս-
նանալ: Մարիտան, քոյրերը և մայրը,
նոյնպէս և մի տարիկան, որ փորձի հա-
մար ամուսն է անում—վախճանում են:

Խաղաղ-հարաբարակիւ՝
ՍՊԱՆՆԱՐ ՍՊԱՆՆԱՐՆԱՐ:

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Տ Ո Ւ

Նոր-Իսթ-ի Օրացոյց.

1889 թ. Գ. Փետրվար 28 օր. ՏՅՁԱ Հայկ. Թ.

- 7 Երեւել զարթել ալ. ո. Սուրբա-
սեան վրաների տուն:
Հայոց Մեհեկան ամսի 1-ը, Լուս-
նի 19. Ն. Տ. Փետրվարի 19.
Արեւ ծագում է 6 ժ. 53 վ. իսկ
մայր է մահում 5 ժ. 36 վ.
1676 թ. փետ. 6-ին ծնուեց
Միխայիլ Սերատայի: Միխայիլ-
սեան միայնակեան հիմնադրու-
1771 թ. Վարկութում մեծ հրդեհ
եղաւ և արտուց հայոց Ս. Լուսա-
ւորի եկեղեցին:
- 8 Զորեք զարթել ը. պատ.
Մեհեկանի 2. Լուսնի 20. Ն. Տ.
փետ. 20.
- 9 Հին դար թի. րկ. ո. Ոսկան
քանդակների ա.
Մեհեկանի 3. Լուսնի 21. Ն. Տ.
փետ. 21. 1861 թ. ճորտութիւնը
վերջացաւ Ռուսիայում:
- 10 Ուրբաթ. զ. պատ. է.
Մեհեկանի 4. Լուսնի 22. Ն. Տ.
փետ. 22.
Արեւ ծագում է 6 ժ. 48 վ. վեր-
ջին քառ. Լուսնի. անձրեւախառն
ձիւն, իսկ ամանց ասեղով՝ հարա-
ւին քամիներ:
1828 ուսանողը արիւմ են Հա-
յաստանի մի մասին:
- 11 Եւրաթ. զ. միւր սուր Սահակ
Պարթիկ հայրապետի ա.
Մեհեկանի 5. Լուսնի 23. Ն. Տ.
փետ. 23.
- 12 Վերապ. զ.
Մեհեկանի 6. Լուսնի 24. Ն. Տ.
փետ. 24.
Վերջ Եղբայրները պատրիարք
նուաւ 1721 թ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

PHOSPHATE DE FER
De LERAS, Docteur ès-sciences.
Դեղագործ Լուսնի
ՓՈՒՓԱԹ ԴԵ ՓԵՐԸ

Այս դեղն արեւն և ոսկրները
վերանորոգելու և զօրացնելու
համար զօրաճուղով դեղորեկեց
ամենատալուն է: Ոչ անդուլտն
է պատճառում, ոչ ստամոքսն
է լրջեցնում և ոչ էլ ատամներն
է սեւացնում, միւր մեծ աղող-
թեամբ բժշկում է կանանց սպի-
տակ հոսումը, սրտամոքսի ցաւը,
ստամոքսի վնաս, արեւն արարու-
թիւնը, մեղմ կանխ ամեն հի-
ւանդութիւնները, որոնց ենթա-
կայ են իրական կանայք և դե-
ւաթիւթի աղքատներն և մանուկ-
ներն, երբ ստացն, անարեւն, Երե-
ւանք է անարեւն էն:
Մանուկն է Պարթիկ, Վիլիէն փո-
ղոց Ն. Տ. և Գերմանիայի դեղագու-
ճառները մօտ T
(M.) 2 27—17

SANTAG DE MIDY
Pharmacien de 1-re classe, à PARIS
permis en Russie
ՍԱՆՏԱԼ ԴԵ-ՄԻԴԻ
Պարթիկ առաջնակարգ դեղագործ
Պ. Միլիկին Ռուսաստանում ընդու-
նուած.
Մանուկն է Պարթիկ, Վիլիէն փո-
ղոց Ն. Տ. և Գերմանիայի դեղագու-
ճառները մօտ T
(M.) 2 30—20

ԱՆԳՐԱՆԿԱՍԵՆ ԵՐԱՅԹՈՂԻ
Երեւել զարթել ը. պատ.
Մեհեկանի 2. Լուսնի 20. Ն. Տ.
փետ. 20.

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Դործ է ածուած ոսկրացաւը, շնչառական գործարանների գրգռ-
ուումը, խարսխուելը, կրծքի գրգռումը, ուռուցքը, վերքը, արուած
քը, մարմնի ցրտահարութիւնը, կոշոր և ամեն տեսակ մորթի պը
զութիւնները բժշկելու համար: Վաճառում է բոլոր դեղատներում
(արհանձնել սեպակաւն ստորագրութիւնը):
(M.) 20—3

ՕՐԱՑՈՅՑ 1889 ԹՈՒԻ
Դինը . . . 10 Կ.
Դումարով . . . 7 Կ.
Դինը՝ Центральная Книжная торговля въ Тифлисе.
10—6

Վ. Ա. Ն. Ա. Ս. Ո. Ւ. Ն.
ԵՂԲ. ԱՐՈՎԵԱՆՑ

Այսու յայտարարում է գիտութիւն ընդհանրութեան, որ առա-
ջեկալ փետրվար ամսի սկզբին կատարուի մեծաքանակ դասական տես-
րեք գնաւազան գծերի, որոնց առաջին արժեքն լինելու է 3 ր.
50 Կ., իսկ երկրորդ արժեքն 2 ր. 50 Կ. իւրաքանչիւր հարկւր օրինակը
Թղթի թէ աղանութեան և թէ որակութեան երաշխաւոր և պատաս-
խանատու է վաճառատունը:
Օտար քաղաքացիք և գաւառացիք դիմելու են հետեւեալ հա-
ցով:—
Тифлисе, Бр. Абовьянцъ.
30—4

Գ. Ս. ԶՐԵԴԵՐԻ ԱՐԲՈՒՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏԱՆ
ԲՈՅԱԼՆԵՐ ԵՒ ԴԱՇԵՆԱԿՆԵՐ
ԾԱՌՈՒ ԵՒ ՎԱՐՁՈՎ
Դարձում են բերել քաղաքային երաշխաւորութեամբ արտադրութիւնները
արտադրութիւն համար.
Դոյզիկների պրոսպեկտ, տուն № 8.
(2ր. 2) 50—9